**Informatiebijeenkomst aankoop belastingkantoor door het COA, gehouden op 3 september 2020 in Gymnasium Camphusianum, Vroedschapstraat 11, Gorinchem**
Samenvattend verslag

## Aanwezigen

| | |
|---|---|
| Gespreksleider: | de heer J. Ottervanger |
| Wethouder: | wethouder R. van Doesburg |
| Ambtelijk: | mevrouw W. Springer |
| Gast: | de heer Milo Schoenmaker, bestuursvoorzitter van het COA |
| Notulen: | notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig |

## Opening

De heer Ottervanger opent de informatiebijeenkomst en heet iedereen hartelijk welkom. De bijeenkomst wordt gefilmd zodat meer mensen de informatie tot zich kunnen nemen. Vanwege het coronavirus is het aantal personen dat bij deze bijeenkomst kan zijn beperkt. Hij schetst het programma voor deze bijeenkomst.

## Toelichting door wethouder Van Doesburg

De heer Van Doesburg heet de aanwezigen welkom. Tijdens deze avond zal er naast het verstrekken van informatie veel gelegenheid zijn voor het stellen van vragen.
Hij licht het proces nader toe.

## Presentatie door de heer Schoenmaker

De heer Schoenmaker stelt zich voor en geeft een presentatie (beschikbaar op de website van de gemeente Gorinchem). In zijn vorige functie, burgemeester van Gouda, heeft hij in 2015 met het COA een proces doorgemaakt in de richting van opvang van asielzoekers. Het COA is op dit moment bezig met het zoeken naar nieuwe ruimte voor extra capaciteit van de opvang. Op dit moment worden 26.000 mensen opgevangen op ongeveer 60 locaties. Met verschillende gemeenten waar al opvang is, is men in gesprek over uitbreidingsmogelijkheden. Ook wordt gekeken naar gemeenten waar eerder al opvang is geweest, zoals in Gorinchem. Het pand van de belastingdienst was beschikbaar en geschikt en er is contact gelegd met de gemeente. Vervolgens bleek dat het Rijksvastgoedbedrijf al ver in gesprek was met een kandidaat koper en heeft het COA weten te bereiken dat het uit de verkoop werd gehaald. Toen moest het COA het wel kopen. Men hoopt nu de stad enthousiast te krijgen voor de opvang van asielzoekers. Het COA zal ook in gesprek gaan met de gemeente.
Het bestuurlijk vertrouwen heeft mogelijk een knauw gekregen door de plotselinge aankoop van het pand. Bestuurlijk draagvlak is wel belangrijk, zo ook een goede samenwerking met de partners. Er wordt regelmatig overlegd met omwonenden.
Het COA heeft de intentie om in het pand voor een periode van vijf tot tien jaar een asielopvang te organiseren voor 300 kansrijke mensen c.q. statushouders. Het gaat niet om opvang voor mensen die uit zgn. veilige landen komen; zij komen hier niet voor asiel maar om andere redenen. Zij krijgen ook geen verblijfsvergunning.
Het COA heeft nadrukkelijk samenwerking met de gemeente op het oog.
Bewonersparticipatie is van groot belang. Hij noemt in dit kader Plan Einstein.
De heer Schoenmaker schetst de wettelijke taken van het COA.

Vervolgens toont de heer Schoenmaker een filmpje dat gemaakt is voor de coronatijd. Tot slot gaat hij in op de zorgen rondom corona; uiteraard worden alle richtlijnen van het RIVM gevolgd en worden de cliënten goed geïnformeerd over het risico van corona. Het is goed georganiseerd en men blijft er zeer alert op. Hij schetst ook de Huisartsenzorg voor asielzoekers.

**Toelichting door mevrouw Springer over het proces bij de gemeente**

Over twee weken is er een sessie van de gemeenteraad waar ook informatie wordt gegeven. Daarna komt er een onderzoek onder de omwonenden; dat wordt teruggekoppeld naar de omwonenden en de gemeenteraad. Eind 2020 zal er dan een besluit genomen worden door de gemeente.
Het onderzoek onder omwonenden is verkennend en inventariserend. Er komt ook een open link en een digipanel voor omwonenden en andere inwoners van de stad. Het resultaat van het onderzoek geeft input aan de gemeente.

**Gelegenheid voor het stellen van vragen**

*Wanneer neemt de gemeente een besluit?*
Eind 2020 of begin 2021.

*Het COA koopt een pand en waarom vindt de gemeente het nodig om ons uit te nodigen?*
De gemeente vindt het een goed idee om met de belangrijkste groep in gesprek te gaan als er iets verandert in een wijk.

*Zegt de gemeente hiermee dat ze het een goed idee vindt dat er een asielzoekerscentrum komt?*
Het doel van deze avond is om u te informeren over wat het COA hier zou willen zodat u kunt beoordelen of u voorstander of tegenstander bent. Op dit moment heeft de gemeente nog geen standpunt. Het COA heeft de gemeente nodig om haar maatschappelijke opgave te kunnen uitvoeren.

*De heer Schefferlie: Het COA doet een moreel appel op de gemeenten. Hij is buitengewoon teleurgesteld door de manier waarop dit is gegaan. De heer Schoenmaker zou gezien zijn vorige functie als burgemeester moeten weten hoeveel gemeenten moeten investeren in draagvlak. Veel mensen in de wijk menen dat er al een deal is tussen het COA en de gemeente. Er is veel onrust over ontstaan. Het was buitengewoon belangrijk geweest als eerst het gesprek met de gemeente gevoerd was. Dan had het een goede kans van slagen gehad. Hij doet een beroep op de heer Schoenmaker om zijn huiswerk opnieuw te doen.*
De heer Schoenmaker begrijpt het pleidooi van de heer Schefferlie; hij wil niet in een politieke discussie met raadsleden komen. Het zou beter geweest zijn als er eerst met de gemeente gesproken was en overeenstemming bereikt was. Die tijd was hem niet gegund. Het ging hier om een beschikbaar en geschikt pand. Besloten is het pand te kopen en daarna in dialoog te gaan met de gemeente.

*Omwonende: Het pand is gekocht door het COA van het Rijk maar het COA heeft geen geld omdat het een rijksorganisatie is. Hij kan dus niet zeggen dat hij het pand heeft gekocht.*
De heer Schoenmaker bevestigt dat het COA gefinancierd wordt door het rijk; dat gebeurt op basis van het aantal asielzoekers en de kosten die gemaakt worden voor de opvang. Daardoor kan het COA dit soort investeringen doen.

*Omwonende: Waarom niet eerst voor de aankoop contact gezocht met de gemeente? Er komen 300 mensen in het pand, een heel groot aantal dat 10-15 m2 woonruimte per persoon krijgt. Hoe is het mogelijk dat men zich dan aan de coronaregels kan houden? De inwoners hebben geen moeite met vluchtelingen maar niet midden in een woonwijk waar veel ouderen wonen.*

De gespreksleider merkt op dat de eerste vraag al is beantwoord.
De heer Schoenmaker bevestigt dat het COA werkt met een beperkt aantal m2, sober en doelmatig. Het past in dit pand. In deze coronatijd is het zeker een opgave om het coronaproof te doen maar het is wel degelijk mogelijk.

*Zou het aantal niet minder moeten zijn dan in 2015?*
De heer Meertens, regiomanager COA, licht toe dat de asielzoekers in een ruimte als een gezin beschouwd worden. Voor hen gelden dezelfde regels als voor alle Nederlanders. Het COA meent dat onder de huidige maatregelen het huisvesten van 300 personen in het pand mogelijk is.
De heer Schoenmaker begrijpt de zorg inzake de omwonenden waaronder veel ouderen. Er wordt zeker rekening mee gehouden.

*Omwonende merkt op dat in 2015 is gezegd dat de huisvesting van asielzoekers een eenmalige kwestie was.*
De gespreksleider bevestigt dit.

*Omwonende: Hoe betrouwbaar zijn de uitspraken als het gaat om de periode hoe lang het gaat duren?*
Wethouder Van Doesburg zegt dat hierover contracten afgesloten worden. De vraag is of de toezegging uit het verleden een formele toezegging was. Dat lijkt niet het geval te zijn.

*Omwonende: Mevrouw Dansen is geen wethouder meer; zij heeft niet bevestigd dat zij destijds heeft gezegd dat het eenmalig zou zijn.*

*Omwonende: Er wordt gesproken over omwonenden, maar de vorige keer werden wij, bewoners aan de overkant van de straat, pas laat erbij betrokken.*
Het feit dat u uitgenodigd bent voor vanavond is dan wel geruststellend.

*Omwonende: Er is wel het een en ander gepasseerd tussen 2015 en 2017 maar door de toezegging inzake de eenmaligheid, hebben de omwonenden zich geschikt. Men is er vanuit gegaan dat het in 2017 achter de rug was.*

*Omwonende: Het COA belicht altijd alleen haar eigen kant en houdt geen rekening met omwonenden.*
*Misschien is het pand niet gekocht maar gewoon overgedragen door het Rijksvastgoedbedrijf.*

Wethouder Van Doesburg zegt dat het een besluit van het COA was om dit pand te kopen. De gemeente werd daarmee geconfronteerd; het COA heeft het recht om een pand te kopen. Vervolgens is de vraag of we gaan meewerken om het pand te gebruiken voor de opvang van asielzoekers. Daartoe moet de gemeente in gesprek gaan met de inwoners. Er zijn mensen die het geen goed idee vinden maar zij hebben nog niet duidelijk aangegeven waarom niet. Er zijn wel zorgen omdat er iets bij is gekomen, namelijk corona. Het pand staat bovendien in een wijk waar veel ouderen wonen. Deze zaken zullen zeker een rol spelen bij de afweging die de gemeente moet maken. De specifieke ligging van het pand is

van belang omdat het integratie bevordert. Als het gaat om overlast dan zou het een onlogische plaats zijn. De wethouder vraagt vooral duidelijk te maken waarom mensen voor of tegen de huisvesting van asielzoekers zijn.

*Omwonende: Er komen 300 mensen die nog geen verblijfsvergunning hebben maar die wel krijgen. Vervolgens hebben ze een woning nodig en er is veel woningnood in Gorinchem. Tegenover het pand staat de Frisoflat en er zijn drie scholen rondom. De mensen die er komen, komen uit een heel andere cultuur en dat is gevaarlijk voor de kinderen. Dat moet meegenomen worden in de besluitvorming.*

Wethouder Van Doesburg zegt dat alle argumenten meegenomen worden. Aan de woningmarkt zal niet veel veranderen door de komst van een AZC. Jaarlijks moet de gemeente 30 statushouders huisvesten en dat aantal zal niet veranderen. De meeste mensen zullen recht hebben op een verblijfsvergunning en zullen uiteindelijk elders in het land gehuisvest worden.

Burgemeester Melissant gaat in op de veiligheid. Toen zij hoorde van de aanschaf van het pand door het COA dacht zij meteen dat er geen mensen uit zgn. veilige landen opgevangen moeten worden want die zorgen voor veel onveiligheid en overlast. De doelgroep die hier wel opgevangen wordt zijn kansrijke statushouders, mensen die iets te verliezen hebben. Zij willen hier een bestaan opbouwen. De veiligheidscijfers liggen bij deze mensen heel anders. Overigens zal er heus wel eens iets gebeuren maar dat is in de hele gemeenschap in Gorinchem het geval.

*Omwonende: gesproken is over bewoners in de leeftijd 70-75 jaar maar het is meer de groep tussen 80 en 90 jaar.*

*Omwonende: Er komen 300 kansrijke asielzoekers en statushouders; wat is het verschil en de verhouding?*
Statushouders hebben een vergunning van de IND; kansrijken hebben nog geen vergunning maar hebben wel veel kans om een vergunning te krijgen. Dan wordt er gekeken naar het land van herkomst. Het merendeel zal statushouder zijn. Het is heel wisselend, gezinnen of alleen gaande mannen die wachten op de komst van hun gezin. Geen alleenstaande minderjarigen want die worden op een andere plek opgevangen.

*Omwonende: Kan er iets verteld worden over de dagbesteding? Is er ook een nachtklok?*
De mensen zijn vrij om te gaan waar ze willen. Overdag hebben ze het vaak druk; statushouders zitten in een fase van intensieve begeleiding, Nederlandse taal leren en voorbereiden op een stap om uit te stromen. Mensen die nog geen status hebben beginnen zich te vervelen; zij krijgen basale Nederlandse les van vrijwilligers. Maar die groep zal vrij klein zijn.

*De heer Collee: het pand is gekocht door het COA maar de volgorde is onhandig. Toch dacht het COA dat het een kans zou maken om hier een azc te beginnen.*
*Welke garanties kunnen er geboden worden dat het gaat om kansrijken en niet om mensen uit veilige landen.*
Dat wordt afgesproken in een overeenkomst met de gemeente. Het COA houdt zich ook aan de afspraken. Het pand is geschikt, het COA heeft behoefte aan nieuwe locaties, er zijn ook goede ervaringen geweest met de gemeente Gorinchem in de afgelopen periode. Op basis daarvan is ervoor gekozen om opnieuw die vraag te stellen.

*Omwonende: Er zijn schrikbarende verhalen over de periode 2015-2017 over intimidatie, steekpartijen, ziekenhuisopnames. Dat is onder het tapijt geschoven. Heeft het COA wel contact gehad met de politie?*
De heer Schoenmaker is daarover niet geïnformeerd. Hij kan zich voorstellen dat er zaken aan de orde zijn geweest. Er is nu wel afgesproken dat er volledige transparantie is. In zijn periode in Gouda zijn heel goede afspraken gemaakt waardoor alles goed gevolgd kan worden. Er zullen altijd incidenten zijn maar voor de nieuwe locaties zal het minimaal zijn, zeker gezien de doelgroep.

*Omwonende citeert uit de Volkskrant over het delen van persoonsgegevens door COA van asielzoekers met de politie.*
De heer Schoenmaker zegt dat sommige hoogleraren zeggen dat het niet mag en anderen wel. Er wordt nu mee gestopt in afwachting van duidelijkheid. Het COA wil meer informatie van de asielzoekers zodat een goede plek gezocht kan worden voor hen.

*In hoeverre zijn er openbare politierapporten beschikbaar?*
De heer Schoenmaker zegt dat hij staat voor de organisatie en het transparante handelen van het COA en de medewerkers. Het plan is om hier ook een bewonersvertegenwoordiging samen te stellen en alle informatie te delen.

*Een bewoner van de Frisoflat heeft een enquête gehouden om de mening te peilen van omwonenden over een AZC. Het COA krijgt veel aandacht en de omwonenden worden in de steek gelaten. Het merendeel van de bewoners is tegenstander van een AZC. Vijf jaar geleden is toegezegd dat het maar eenmalig zou zijn. Is het nu wijs om het voor een tweede keer in de gemeente Gorinchem te doen? Men is niet tegen de opvang van asielzoekers maar niet in het belastinggebouw.*
De gespreksleider verzoekt de enquêtegegevens door te geven aan mevrouw Springer van de gemeente.

*Omwonende: Wat gaat er straks gebeuren in de voetbalkooi? Wordt het oorlog daar? Er staan nog meer flats achter de Frisoflat. Hoe worden de voor en tegenstanders geteld?*
Wethouder Van Doesburg: De enquête wordt breder uitgezet dan alleen onder de direct omwonenden. De peiling wordt geen referendum. Het is een moeilijk besluit. Er is zeker inspraak mogelijk en alle inbreng wordt meegenomen. De enquête wordt niet in oost uitgezet, maar op de plaats waar de meeste impact is. Er worden geen stemmen geteld. De gemeenteraad vertegenwoordigt de inwoners van de gemeente.

*Omwonende: Wist de gemeente dat het COA het ging kopen of hoorde de gemeente het pas later? Als het later was dan moet er toch een vergunning gegeven worden.*
Het COA heeft een vergunning nodig want het pand heeft nu een bestemming kantoor

*Mevrouw Verstappen was vijf jaar geleden voorstander van het AZC en nu weer. Haar grootouders zijn ook vanuit het buitenland naar Nederland gekomen. De asielzoekers hebben honger, pijn en trauma's. Zij vindt wat zij vanavond hoort gemierenneuk. 26.500 mensen in Nederland hebben het niet makkelijk. Zij verdienen het om ergens opgevangen te worden. Zij houdt een pleidooi voor ruimhartigheid.*

*Omwonende: De heer Schoenmaker vertelde iets over dat deze regio en de stad prima was voor de asielopvang; daar zou hij meer over willen horen. Toen hier asielzoekers zaten heeft hij daar veel van meegekregen. Hij werkt bij de geefwinkel en het waren leuke contacten. Wat is in deze stad en regio zo goed voor de huisvesting van asielzoekers?*

De heer Schoenmaker: Het COA probeert in veel regio’s dit type locaties te organiseren. De komst van een AZC is goed voor de werkgelegenheid want er komen banen. De 300 mensen gaan ook besteden. Het is ook mooi voor de integratie.

De gespreksleider merkt op dat er nog veel vragen zullen zijn. Die kunnen telefonisch en via het mailadres dat op de uitnodiging stond gesteld worden. Hij bedankt voor de inbreng.

Wethouder Van Doesburg vindt het belangrijk dat er veel mensen aanwezig waren. Hij heeft veel geluiden gehoord en de komende maanden zal onder andere dieper onderzocht worden waar de weerstand op gebaseerd is. De inspraak zal zeker gebruikt worden maar dat wil niet zeggen dat iedereen zijn zin krijgt.

De gespreksleider sluit de informatieavond af.